

Keto

Jodongo

&

Jorit

Keto Jodongo/Jorit

Kapo ni kanyakla onge jodongo, jotelo ma osewuok kata jalendo biro kwayo kanyakla mondo ogol paro kuom chwo ma gineno ni owinjore obed jodongogi. Bang'e, chwo ma dwaro kawo tich mar roho ni, iterogi e nyim kanisa duto mondo oyiegi.

Kuom kanisa ma nigi jodongo, maluwogi gin moko kuom yore ma kanisa mopogore opogore tiyogo. Nyalo bedo ni nitie yore mamoko ma ok ong'ere.

1. Jodongo ma sani yiero ng'ato kata chwo kendo gikwayo kanisa mondo oyienegi.
2. Jodongo nyiso kanisa ni ng'ato ang'ata ma dwaro bedo jaduong' kendo ma neno ni owinjore, onego onyis kanyakla. Ka jokanyo oyie ni owinjore, odoko jaduong'.
3. Kanisa ikwayo mondo okel nyinge chwo ma biro bedo jodongo. Gitudore gi chwogi mondo gine ka be gidwaro timo tich mar jaduong', ka gineno ni gin jodongo ma owinjore, gibedo jodongo.
4. Jodongo kwayo jokanyo mag kanyakla mondo okel nyinge chwo ma gineno ni owinjore tiyo. Bang'e, jodongo yiero chwo ma ni e listno kendo gikwayo kanyakla mondo oyie mondo omigi juma ariyo mondo gilos weche moro amora ma nyalo miyo gibed gi nyalo mar timo gik moko.
5. Owete moro ma dwaro bedo jaduong' penjo jodongo ma sani nitie ka be onyalo bedo jaduong'.
 - a. Giyie kendo odoko jaduong' kata .
 - b. Giyie kendo gidwaro ni kanisa oyienegi.
6. Jodongo yiero joma ok gin jodongo mondo obed jotelo mag yiero joma biro e chenro mar yiero kendo ginyiso jokanyo ni gin ng'a gini. Jokanyo ikwayo mondo okel nyinge chwo ma gineno ni owinjore bedo jodongo ne japuonj. Jotelo biro romo gi ng'ato ka ng'ato mondo gine ka be oneno ni owinjore gi Muma kendo ka be odwaro timo tich mar jaduong'. Ka gidwaro imiyogi kopi mar buk mar Tich mar Jarit mondo gipuonjre (kanisa moko neno ni lendo kuom jokwath kod tichgi oromo). Ka bang' somo mar juma achiel, chwogo ma oyie gi tich ma onyis e Tich mar Jarit, jotelo biro nyisogi e nyim kanyakla kendo dwaro ni giyie. Jokanyo biro bedo gi juma ariyo mar loso weche moro amora ma mulo ng'eyo. Jokanyo ma nigi weche onego odhi ir ng'at ma iparo mondo oket weche. Ka weche ok otimre, nyaka gitudruok gi japuonj mondo omigi kony. Joma chwo ma onge weche ma pok otimre ibiro keto kaka Jodongo.

Paro mar Jandiko:Gik ma osewach malo kae gin ranyisi moko matindo mag yore ma itiyogo e yiero jodongo. Yo ma jalonyo ohero en yo ma oriwo kanyakla duto ma onge jodongo ma sani nitie. Achiel ma chal gi yo mar auchiel.

Tich Mar Jarit

“Ne omiyo moko [kaka] joote, kendo (e dho Grik dé)¹ moko [kaka] jonabi, kendo (dé) moko [kaka] jonabi, kendo (dé) moko [kaka] jolendo mag wach maber, kendo (dé) moko [kaka] jokwath kendo (e dho Grik kai)¹ jopuonj mondo jomaler obed malong’o, mondo wabed gi tich mar gero Kristo duto. biro e achiel mar yie kod ng’eyo Wuod Nyasaye, nyaka e ng’at malong’o, nyaka e rang’iny mar dongo ma romo gi pong’ mar Kristo, mondo kik wabed nyithindo matindo, ma yamo moro amora mar puonjno ng’ado kendo ting’ogi, e rieko mag dhano, e rieko, nyaka e rieko mar telo kendo medo ng’ato, gik moko duto, ma en wich — Kristo, ma kuome, ringruok duto, ka oriwre kanyachiel kendo oriwre maber, kokalo kuom gik ma ng’ato ka ng’ato timo, kaluwore gi kaka ng’ato ka ng’ato tiyo e pimo mar ringruok, mondo ogerre owuon e hera.” Jo-Efeso 4:11-16.

¹Wach mar dho Grik (dé) ma iloke ni “kendo” tiende en pogo weche kata weche ariyogo to wach mar dho Grik (kai) ma iloke ni “kendo” tiende en tudruok mar weche kata weche ariyogo. Omiyo, loko maber moloyo ne dhi bedo puonjo jokwath (kata puonjo jorit e loko moko mag Muma).

E kinde ma ne Paulo ndiko ne Jo-Efeso, nyalo bedo ni ne ging’eyo ni .

- a) tich mar joote ne en bedo jo aneno gi wang’gi Kristo ka en e piny, .
- b) tich mar jonabi ne en lando wach ma ne giyudo kuom Nyasaye, .
- c) tich mar jolendo (jo-Grik ma ne lando wach maber, jogo ma ne lando warruok) ne en lando Wach Maber mar weche mag weche mag weche mag weche mag ng’uono kokalo kuom chiwruok mar ng’uono mar Kristo.
- d) Tich kata tich mar jokwath/jorit en “loso jomaler mondo gitim tij lendo, mondo giger ringruok mar Kristo, nyaka waduto wachop e achiel kuom yie kod ng’eyo Wuod Nyasaye, mondo wabed chwo madongo, nyaka chop e rang’iny mar dongo mar pong’ mar Kristo, mondo kik wabed gi nyithindo duto mar puonj, kuom rieko mag dhano, kuom riekogi mag rieko mag rieko To, ka wawacho adier e hera, nyaka wadong’ e yore duto mondo wabed gi ng’at ma en wich, kuom Kristo, ma ringruok duto, oriwre kendo oting’ore kanyachiel kuom ng’ut ng’ato ka ng’ato ma ochung’ne, ka ng’ato ka ng’ato dongo e iye. hera (Jo-Efeso 4:11-16)

Oboke mar tich ma jokwath timo:

- a. Nyis, chiemo, keto gik moko, kendo kelogi e dongo.
- b. Jiw, rie, gero kendo jiwo.

- c. Keto winjruok kod winjruok.
 - d. Gwe joma olo e ringruok to moloyo duto e yo mar roho kendo ma tuo.
 - e. Many kendo iduok jogo ma osewuok kata ma pod wuok.
 - f. Lak ne in iwuon, owete ma ni e bwo ritogi, kod jogo ma ok ni e Kristo.
 - g. Chik ne owete kuom gik ma nyalo kelo hinyruok e yo mar ngima.
 - h. Inyalo loso jomaler mag Nyasaye ne tich mar tij lendo, (nyis & nyis).
- An. Ong'ado bura ne jopuonj ma miriambo kod puonjgi ma miriambo; kaka:
- 1) Ng'at ma kwedo Kristo ni ne en Nyasaye e ringruok mar dhano.
 - 2) Ng'ato yudo warruok ma ok oler gi remb Kristo.
 - 3) Warruok yudore kuom gik ma ng'ato otimo.

(1 Timothe 3:2-7; Tito 1:6-11; 1 Petro 5:2-4; Tich Joote: 20:28-30; Jo-Efeso 4:11-15; Ezekiel 34:2-5; 1 Jotesalonika 5:12-14; Jakobo 5:14:3).

Paulo nondiko e 1 Tim 3:1-7 kod Tito 1 ni mondo chwo otim tich mar rito rombe, ne nyaka gibed gi kido moko. “Mae en wach ma ng'ato nyalo yiego: ka ng'ato oketo chunye mar bedo jatend-alwora², odwaro tich ma nigi huma³.

“Jarit”² – Bibilia moko oseloko wach mar dho Grik ma iluongo ni “tich mar jatend-bisop” e yo marach. Bishop ne en nying ma ne iluongogo apisas mopogore opogore mag sirkal, ma bang'e ne otigodo e migepe e riwruoge mag Jo-Katholik kod Jo-Angelicin (etymonline.com). Wach mar “ofis” ok ni e ndiko mar dho Grik. Wach mar dho Grik ma en episkopeés tiende en ng'at ma rito, ng'at ma rito gik moko (omiyo, ng'at ma rito gik moko). E dho Grik ma yudore e Muma, episkopeés en tim ma Nyasaye tiyogo mar ng'iyo kendo ng'iyo yore, timbe, kod kido mag dhano, mondo ong'ad bura kuomgi kaluwore gi mano, kata obedo ni gin mag mor kata mag kuyo; ng'iyo, ng'iyo, limo sama obiro ng'iyo chuny dhano; tiende ni, e kinde bura mar Nyasaye. (Mar Thayer)

Tich ma nigi huma³ – tich en tich, kata tich, ok en ofis. Owuok e dho Grik érgou ma tiende en tim, tim, kata gimoro ma ng'ato otimo.

Kapo ni gik ma ji mang'eny iluongo ni ng'eyo” ne okawe kaka “kido mag ng'ato” kata gik ma itiyogo e chopo tich mar puonjo, puonjo, kod rito, to e weche moko, giketo tiende mopogore.

1 Timoti 3 kod Tito 1. Ng'eyo mar jandik

mako motegno wach mar Kristo	r mondo ing'e Kristo kod puonj mag joote
ma malo mar ng'ado bura	ok oyabere ne kwedo
nying' maber, maongee ketho	nying maber gi joma ni oko
dichuo ma nigi chiege achiel	Ok en ng'at ma nigi mon mang'eny, ok pod okendo chiege ma ok omiye oboke mar kenya .
ng'at ma ng'won, ma nigi paro makare	tiyo kod paro maber
ng'at ma ritore owuon	ng'at ma nigi ritruok, to ok ng'at ma ng'ado mtoka
miyo luor	tim makare kendo maber
rwako welo	rito dwaro mag jomoko
nyalo puonjo 4	teko mar tudruok
ok omiye tim mar madho kong'o	ok onego madh kong'o mokalo kiewo, ok onego otim lweny
ok jatugo (jawuoro)	ok en ng'at ma ng'ado lweny kata ma ng'ur mapiyo
muol	ng'wono kendo paro jomoko
ok ng'anjo	ok en ng'at ma ng'ado bura – “Ng'eyo mara wuok kuom . Bibilia” tiende en ni ok en mari .
ok en ng'at ma nigi wuoro	ok keto mwandu mag ringruok mokuongo
rito joode owuon	Jo ot dak e kind pesa ma giyudo to ok gin jogo ma tiyo gi pesa
ok onego obed ng'at ma olokore machiegni	dwaro yudo tem kaka Jakristo .

Onyalo puonjo 4 – oloke kowuok e wach mar dho Grik ni didakitkos ma tiende en ng'at ma puonjo, ma nigi rieko e puonjo. Muma mar Ruoth Jakobo noloko wachno kaka gima owinjore ma ne tiende en .bedo gi kido ma dwarore mondo opuonj.

Tich mar rito rombe ong'ere gi weche adek mag dho Grik.

Jodongo(Presbuteros e dho Grik) – nying' ma nyiso ni ng'ato en ng'at maduong', ng'at maduong'.

Jarit/jarit/jarit/jarit(Eepiskopeés e dho Grik) - ng'at ma riembo jomoko kuom masira mabiro, rito, rito, ng'iyo, rito dwaro maggi, kendo puonjo. (Thaya)

Jorit(Poimen mar dho Grik– ng'at ma chiwo chiemo kendo ma rito ng'ato kuom gik ma nyalo kelo hinyruok.

Kaka jodongo onego obed chwo madongo, ma nigi ng'eyo maber e wi dwaro mar Nyasaye ne kanisa mare, kendo ma nigi gombo mar keto ber mar ogandane mokuongo ber mare owuon, owinjore obed maler ni en tich mar hera, to ok en ofis ma onego opong' kata tich ma nigi huma.

Jaduong'/jakwath/jarit/jarit/jarit ma yudore e Muma nyaka bed gi:

- a. Bedo gi winjruok machiegni gi Nyasaye kod Jokristo ma ni e kanyakla mare.
- b. Ng'eyo maber kod ng'eyo puonj mag Kristo kod joote mondo oik Jokristo ne tijgi mar tiyo ne Nyasaye kuom timo dwaro mare kendo mondo okelgi e dongo e kido mar Nyasaye.
- c. Nyalo mar ng'eyo puonj ma miriambo kendo miyo joma ni e bwo ritogi thuolo mar puonjore, ng'eyo, kendo yudo nyalo mar kwedo puonj ma kamago. Kuom ranyisi, e kindegi, puonj ma ne opong'o piny ne en ni ring'o duto en richo. Yesu ne ok nyal bedo e ringruok marach mar dhano; kuom mano, Ne en mana ng'at ma ng'iyu gik moko – Gnostik.
- d. Ng'eyo pogruok mantie e kind ng'eyo/paro kod puonj mar miriambo.
- e. Nyalo mar telo ma ok gidich parogi kuom jomoko. Paro mag jotich kata mag ng'ato ka ng'ato onego - olosi e yo maler mondo olosi, to ok onego otim tem mar riwruok nikech kuom timo kamano, yie moro ochung'ne.
- f. Ng'eyo maber gige roho ma dwarore mondo otim tije mag rito rombe kod ng'eyo tiyo kodgi maber mar rito joma ni e bwo loch mare, mar tero Jokristo wetene e chiemo mar roho, mar dongogi mondo gibed kaka Kristo, kendo mar ritogi kuom jok ma roho ma nyalo kethogi.
- g. Ok gin riwruok ma ng'ado bura nikech mano oket ne kanisa duto.

Paulo nondiko wechego e kinde ma ne Jo-Yahudi kod Jo-Rumi ng'anjo ne Jokristo. Omiyo, joma ne dwaro tich mar rito rombe ne oyie keto ngimagi e arita mondo orit owetegi wetegi. Bedo maber mar roho ma ne owetego ne nigo ne en gima duong' molooyo ringrene mar ringruok. Ne ok en tich ma ne omiye luor, teko, kata huma, to ne en tich ma ne nigi luoro ma ne dwaro ni:

1. Dwaro mar rito owete kata ka nyalo miyo otho.
2. Nyalo puonjo tiende en ni, lando puonjgi kod gigo ma chandogi maber (kokuok e wach mar dho Grik ma didaktikos tiende en ng'at ma nigi rieko e puonjo -Thayer).
3. Bedo gi horuok - ok onego owuok e lwet kata bedo gi ng'eyo mapiyo mar ng'ado bura.
4. Kido mar ng'uono, hera kendo weyo ne ji richo.
5. Owinjore obed gi winjruok machiegni gi lit, kuyo, kod lwenje mag oganda Nyasaye.
6. Joma kare, ok joma timore kaka joma kare.

Chik ma Nyasaye nomiyo Ezekiel tiyo kuom jokwath ma ne ni e Pinyruodhe mar roho.

"Wach mar Ruoth Nyasaye nobiro ira: (Ezekiel) "Wuod dhano, ng'ad bura kuom jokwath mag Israel (jotelogi); ng'ato nyalo ng'eyo wach maler kendo owachnegi niya: 'Mae e gima Ruoth Nyasaye Maduong' Maduong' wacho ni: "Masira ne jokwath mag Israel ma ritogi giwegi! Be ok owinjore ni jokwath orit dhok? Uchamo mzabibu, urwako lewni ma nigi yier, kendo unego le mabeyo, to ok urit dhok. Ipok

- a. ne omiyo joma oloyo teko
- b. ne ochango jotuo
- c. ne otwe jogo ma ne oyudo hinyruok.
- d. ne okelo jogo mane olalo
- e. ne gidwaro jogo ma ne olalo."

Be ok en tich kata tich ma jokwath mag Singruok Manyien onego otim?